
КРИТЕРІЇ ВИБОРУ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЛАНОВОЇ ПЕРЕВІРКИ

Грабовська Г. А.

*студентка 5-го курсу юридичного факультету
Національного університету державної
податкової служби України*

Сьогодні гостро стоїть питання наповнення дохідної частини бюджету. У зв'язку з цим удосконалення процесу податкового контролю є надзвичайно важливим, адже сприяє забезпеченню надходження відповідних податкових платежів шляхом контролю за виконанням суб'єктами господарювання зобов'язань перед державою.

Значне зростання обсягів державної реєстрації суб'єктів підприємництва викликає відповідні навантаження на підрозділи податкової служби. А в зв'язку з обмеженням щодо кількості працівників податкових органів, які здійснюють контроль за діяльністю платників податків, виникає проблема щодо ефективного відбору платників податків для податкового контролю.

На сьогоднішній день необхідно відійти від кількісного показника перевірок до їх якості. А це в значній мірі залежить від вибору об'єкта для перевірки та обґрунтування необхідності її проведення.

Насьогодні в Україні відсутній нормативно-правовий акт, що встановлював би критерії відбору платників податків до планових перевірок. У зв'язку з цим, він здійснюється контролюючими органами на основі не завжди виважених критеріїв.

В літературі поєднується два методи відбору: спеціальний і вибірковий. Метод спеціального відбору реалізується шляхом аналізу показників, що містяться в інформаційному масиві про платника податків, з урахуванням пропозицій, які формуються на основі результатів невізних перевірок звітності і податкових розрахунків, а також аналізу показників діяльності підприємства. Метод випадкового відбору – передбачає вибір незалежно від результатів попередньої оцінки інформації про платника податків.

Якщо при плануванні враховувати лише показники “ризик”, тобто перевіряти об’єкти, що мають погані показники або викликають сумнів щодо операцій з коштами, то це свідчитиме про фіскальний інтерес контролюючих органів і не відображатиме реальної потреби в необхідності проведення перевірок об’єктів, що контролюються.

На нашу думку, слід проводити планування на основі принципу періодичності, щоб охопити процесом контролю всі підконтрольні суб’єкти, поєднуючи його з іншими критеріями, таким як обсяг коштів та показники ризику.

Показники ризику дають можливість передбачити вчинення правопорушення в сфері фінансово-господарської діяльності. А їх аналіз допомагає органам фінансового контролю попереджувати їх настання посилюючи контроль за суб’єктами господарювання, які підпадають під дану категорію.

Ефективно обрати платників податків для подальшого контролю (виключити факти надмірної перевірки добросовісних платників) дозволяє застосування відповідних методик, чому передує аналітична робота з економічними та іншими показниками діяльності суб’єктів підприємництва. Податкові органи повинні включати до Національного плану документальних перевірок лише ті підприємства, діяльність яких викликає підозру в правильності обчислення та сплати податків [1, с. 59]. Відбір платників до планової перевірки пропонується здійснювати з урахуванням фіскальної важливості суб’єктів господарювання, рівня податкової віддачі, податкової поведінки, виду економічної діяльності та наявності інформації від третіх осіб про можливі порушення.

Критерії відбору суб’єктів господарювання до перевірки у сфері оподаткування повинні встановлюватися з метою проведення оцінки рівня можливого приховування чи мінімізації сплати податків та зборів, а також безпідставно заявленого до відшкодування з бюджету податку на додану вартість.

Тому, враховуючи положення Національного плану дій з поліпшення адміністрування податків [2] щодо удосконалення контрольно-перевірочної роботи пропонується (на рівні податкових органів):

1. Загромадити критерії ризику діяльності платників податків, які використовуються під час планування перевірок, з метою удосконалення ризикоорієнтованої системи адміністрування податків та адекватного реагування на нові ризики, що з’являються в період економічної кризи.

2. Забезпечити першочерговість включення до плану-графіка проведення планових виїзних перевірок платників податків, що мають найбільш високий ступінь ризику щодо несплати податків.

3. Удосконалити практику одночасного проведення перевірок платників податків та їх контрагентів (пов’язаних осіб), в тому числі платників єдиного податку.

Виконання поставлених завдань сприятиме ефективному відбору суб’єктів господарювання для податкових перевірок. Застосування дієвого аналітичного апарату дозволить значно зменшити генеральну сукупність підприємств до вибірки обґрунтованими критеріями.

Література:

2. Лисенко В.В. Криміналістичне забезпечення діяльності податкової міліції: (теорія та практика) / В.В. Лисенко. – К. : Логос, 2004. – 324 с.
3. Національний план дій з поліпшення адміністрування податків : затверджене розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.10.2009 р. № 1217-р

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : Режим доступу : Ліга : Закон : <http://search.ligazakon.ua/search/law/пра/ua/>

Науковий керівник – Мельник Олена Петрівна, к.ю.н., доцент